

Schriftlezing: Genesis 17:1-14

Tekst: Psalm 111

Ps. 139:1,6,7	(aanvangslied)
Gez. 45:1,2	(bij doop)
Ps. 105:1,2,5	(na schriftlezing)
Ps. 111:1,5,6	(na preek)
Gez. 179 ^b	(geloofsbelijdenis)
Lb. 434:1,2,3,4,5	(slotzang)

Gehouden te: Baflo, 24-07-11 (14.30 u.)

Thema: Gods gemeente zingt het ABC van de vroomheid

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jong en oud,

Van ABC tot XYZ, dat zijn de letters van het alfabet. Dat weet u allemaal. Dat is bijna het meest simpele dat je kunt leren. Heel gemakkelijk ook. Kinderen kennen het ABC vaak al voor dat ze naar school gaan. Net als het tellen van 1 tot 10. Kinderen pikken het gemakkelijk op.

Op school leer je de letters lezen en schrijven in woordjes en zinnestelsels. Dit is een A. Dit is een B. En jouw naam begint misschien met de letter D van Daaf of de L van Loulou.

Wij hebben in het Nederlands het ABC. De kinderen in Israël leerden het: alef, bet, gimel. Dat zijn de eerste drie letters van het Hebreeuwse alfabet. Dat zijn allemaal medeklinkers trouwens. De klinkers worden in kleine tekenetjes onder de letters aangegeven.

Het ABC is ook een hulpmiddel om dingen op een rij te zetten en te oefenen. Wij zetten dingen vaak in alfabetische volgorde. Namenlijsten, woordenboeken en nog veel meer. Dat vergemakkelijkt het zoeken.

Je kunt met het ABC nog meer doen. Bijvoorbeeld liederen maken, waarvan de regels of de coupletten met de opeenvolgende letters van het alfabet beginnen. Misschien heb je het wel eens geprobeerd op een bruiloft. Dat is best lastig. Je gebruikt heel gemakkelijk allerlei stoplappen. En kunst mag je het niet noemen.

Dichters in Israël waren daarin heel bekwaam. We vinden in de Bijbel een heel aantal alfabetliederen, die echt gelovige kunst zijn. Verschillende psalmen zijn het. Psalm 111 bijvoorbeeld. En Psalm 112 en Psalm 119, het hoogtepunt van de bijbelse alfabetliederen. Maar ook een hoofdstuk als Spreuken 31 (Het loflied op de sterke vrouw) en de Klaagliederen kennen deze vorm.

Echte kunstwerken. Probeer maar eens in 22 of 26 regels de hoofdlijnen van geloof en gelovig leven te formuleren in de vaste vorm die het alfabet voorschrijft. Het is dan ook werk van de Heilige Geest, wanneer dichters in de Bijbel dat kunnen. Zoals hier in Psalm 111. In 22 regels worden hier de hoofdlijnen van geloof en vroomheid neergezet. In de taal van Gods verbond en de taal van de Bijbel.

Psalm 111 is dus een gezongen ABC.

Zo vinden we het thema van deze preek:

Gods gemeente zingt het ABC van de vroomheid.

Zij doet dat:

1. aandachtig,
2. bondig,
3. concreet.

1. Aandachtig.

Halleluja. Het eerste woord van de psalm valt buiten de vaste vorm die het alfabet aan dit lied geeft.

Halleluja, echt een woord uit de eredienst. Een uitroep van geloof en bewondering voor de HEER. "Looft de HEER." Vaak wordt de gemeente van God opgeroepen om de HEER te prijzen. Want goed is het de HEER te loven. God loven en blijven loven helpt, ook in moeiten en bij zorgen.

De dichter zet de psalm dadelijk op de toonhoogte van de lof. En hij nodigt de gemeente uit om met hem mee te doen.

*"Ik wil de HEER loven met heel mijn hart
in de grote kring van oprechten." (vs. 1)*

De dichter heeft het voornemen om God te prijzen. Dat maakt hij wereldkundig. Want zijn hart is vol van de HEER en Zijn werken. En waar het hart vol van is daarvan spreekt de mond: Lofzeggingen voor de HEER.

Voor hem zijn het beslist geen oppervlakkige woorden. Het is geen lippendienst. Nee, met heel zijn hart staat hij er achter. Heel zijn hart is bij de HEER en zijn werken. Loven met heel je hart maakt een eind aan het beleven van de eredienst als een sleur of een verplicht nummer. Met je hart erbij gaat de dienst van de HEER echt voor je leven. En je gaat Hem loven.

Dat kan in de stilte van de binnenkamer, waar je God ontmoeten mag. Maar ook in het midden van de gemeente. "... in de grote kring van de oprechten." Daar waar de gelovige gemeente samenkomt voor de dienst aan de Heer.

Dat was in Israël de tempel. Dat is vandaag in de kerk.

Bij die kring van oprechten gaat het niet om een club van gelijkgezinden. Geen geestelijke elite of iets dergelijks.

Je kunt het zo voorstellen: Op het tempelplein is Gods gemeente verzameld. Iemand begint uit de volheid van zijn hart de HEER te loven. Er komt een kring van gelovigen omheen staan. Zij gaan mee doen. Ze stemmen graag in met de lof van Gods naam. Of de tempelkoren zetten een loflied in. En de hele gemeente gaat mee doen.

Andere mogelijkheid: in moeilijke tijden komen oprechte kinderen van God samen om over de Heer en zijn werk te spreken, samen te bidden en voor Jeruzalem verlossing te verwachten. Mensen zoals Simeon en Hanna uit de dagen rond Jezus' geboorte.

Een grote kring van oprechten, volop in Gods gemeente betrokken. Zij willen Gods verbond met heel hun hart beleven. Ze willen Gods daden overdenken en God prijzen. Want:

*"Machtig zijn de werken van de HEER,
wie ze liefheeft, onderzoekt ze." (vs. 2)*

Gods werken zijn anders van karakter dan werken van mensen. Wat God doet als altijd groot en groots. Zoals de Heer is, zo zijn zijn werken. De vromen geven daar graag al hun aandacht aan.

De gelovigen zingen het ABC van Gods verbond aandachtig. Gods werken zijn zo groot en bewonderenswaardig, dat ze met aandacht gezocht, bestudeerd en bewonderd worden. Door de mensen die er vreugde in vinden Gods werken op te merken.

Wie onverschillig staat tegenover God en zijn werken, zal er geen aandacht aan besteden. Hij heeft het te druk met andere dingen. Hij heeft alleen oog voor wat hem zelf aangaat, voor eigen belangen

Maar wie in zijn hart geraakt is door God en zijn grootheid, die blijft er mee bezig. Hij blijft in het geloof Gods werken bewonderen. Hij ziet het:

*"Zijn daden hebben glans en glorie,
zijn rechtvaardigheid houdt stand, voor altijd." (vs. 3)*

Wat God gemaakt heeft is vol pracht en glorie. En altijd handelt God rechtvaardig. God blijft voortdurend werken aan zijn rechtvaardigheid. God is trouw in zijn verbond. Hij werkt langs rechte lijnen en via rechte sporen. God schippert niet. Gods betrouwbaarheid reikt oneindig veel verder dan een mens kan kijken en denken. Tot in eeuwigheid. Gods volk, ja iedereen, kan daardoor weten wat hij aan de HEER heeft. Dat hoort bij het verbond, dat God met ons heeft gesloten.

De rechtvaardigheid van God kun je als gelovige zien in je leven en in dat van je kinderen. God werkt immers in de lijn van de geslachten. Abraham, Isaäk, Jakob en ga zo maar door. God gaat met zijn volk verder volgens zijn beloften, met de gelovigen en hun kinderen. Zo betrouwbaar is Hij.

Dat laat de HEER ook zien aan jullie, Jan Heine en Annet en jullie kinderen Daaf en Loulou.

Bij Gods gelovige gemeente brengt Gods rechtvaardigheid een lied op de lippen. Liederen van Gods trouw en liefde.

God maakt dat wij ook aan zijn wonderen en werken blijven denken.

*"Hij stelde een gedenkdag in voor zijn wonderen,
genadig en liefdevol is de HEER." (vs. 4)*

We kunnen bij die gedenkdag denken aan het pesachfeest. Een echt gedenkfeest was dat. Ter gelegenheid van zo'n feest kan deze psalm gedicht en gezongen zijn. Maar dat gedenken is niet iets van één keer per jaar op het Paasfeest. Elke week geeft God een gedenkdag. Elke rustdag mag Gods gemeente Gods wonderen gedenken. En geloven dat wat God vroeger deed voor ons vandaag nog geldt.

Dat gold voor het binnengaan in het beloofde land. Israël mocht daar elke dag van genieten. Dat was hun werkelijkheid.

Dat geldt nog meer voor het werk van Christus. Gedenken: de werkelijkheid daarvan geloven en beleven vandaag. Geloven is niet iets van het verleden. Maar voor vandaag. We worden vandaag verlost door Christus.

God zorgt ervoor dat we voortdurend aan Hem en zijn verbond kunnen denken. Dat maakt de Heer ook zichtbaar en tastbaar. Denk aan het teken, dat Hij bij zijn verbond geeft: de besnijdenis toen, de doop nu.

De doop is teken en zegel, dat is illustratie en garantiebewijs bij Gods beloften. God verbindt zich aan ons en dat laat Hij ook zien. Vanmiddag weer heel concreet in de doop van Loulou.

Die doop draag je mee. Dat teken raakt nooit zijn betekenis kwijt. Ook al heb je er een hekel aan gekregen. En wil je uit het doopregister van de kerk worden geschrapt. En al ontwerp je daarvoor een 'ontdoopbewijs'. Daar les je soms over in de krant. Mensen willen zich laten ontdopen.

[“Een atheïstisch platform in Engeland heeft een 'ontdoopbewijs' ('Certificate of Debaptism') ontworpen. Het is bedoeld voor mensen die als baby zijn gedoopt en dat ongedaan willen maken omdat zij niet achter het kerkelijk geloof staan.”¹]

Je kunt je best doen om uit kerkelijke doopregisters verwijderd te worden. Maar God laat het teken op je voorhoofd staan, als teken van zijn trouw. Een teken en zegel, dat je tegelijk verantwoordelijk stelt. Wat doe jij er mee?

Gebruik je doop dus wel. Houd het vast. Gedenk de HEER en zijn grote werken. Geloof zijn beloften en zeg van harte en volmondig:

"Genadig en liefdevol is de HEER."

Die belijdenis hoort bij het ABC van de vroomheid. Zo kennen wij God. Zo is Hij voor ons. In Jezus Christus, zeggen wij erbij. Dat is de basis van ons geloof en van onze vroomheid.

2. Bondig.

Gods gemeente zingt het ABC van de vroomheid.

Zij doet dat vervolgens bondig.

Psalm 111 is een korte psalm. Ze geeft dus ook kort en bondig enkele hoofdlijnen van Gods verbond en werken weer. Dat is voor de gelovigen voldoende. Zo hebben ze een geheugensteun om zich Gods daden te herinneren en God daarvoor te prijzen. Een echt ABC dus.

Gods wonderwerken passeren dan kort de revue. Waarbij vooral de geschiedenis van de uittocht uit Egypte duidelijk is.

"Hij gaf voedsel aan wie hem vrezen."

Je mag hier denken aan het manna in de woestijn. God gaf dat in zijn genade aan zijn volk. Maar vroom, godvrezend en dankbaar waren ze niet bepaald.

In meer algemene zin geldt het ook. God zorgt voor zijn kinderen ook wat hun lichaam betreft. Hij geeft ze te eten en te drinken. Dat belooft God. Zo gaat Hij als een Vader met hen om. "Ik ben uw God, Ik zorg voor u," zegt de Heer.

God zorgt voor alle mensen, maar voor zijn volk, zijn bondgenoten in het bijzonder. Dat heeft Hij beloofd met zoveel woorden.

"Eeuwig gedenkt hij zijn verbond."

¹ Reina Wiskerke, Op nummer drie... ND, 19-03-09. Kopje 'Ontdoopbewijs'.

God zorgt er niet alleen voor, dat wij aan zijn verbond en zijn werken kunnen denken elke dag. Maar Hij is ook zelf daarmee voortdurend bezig. Hij gaat met zijn volk om. Hij bevestigt zijn verbond met ons. En verbond betekent gewoon: God verbindt zich aan ons met zijn beloften. God gaat een bijzondere relatie aan met de gelovigen en hun kinderen, generaties lang.

We zingen dat in Psalm 105:5: *"t Verbond met Abraham zijn vrind, bevestigt Hij van kind tot kind."* We leren het onze kleine kinderen al. We vertellen ze over God, over de Here Jezus, over de doop en nemen ze al vroeg mee naar de kerk. Zoals Daaf en Loulou vanmiddag.

Dat hoort bij het ABC, vinden wij. Dat vindt de Heer zelf ook. Zijn verbond is God veel waard. Hij raakt er nooit los van. Hij sloot zijn verbond met zijn volk en houdt er voor eeuwig aan vast tot in duizenden generaties.

God gedenkt aan zijn verbond. Dat doet Hij door zijn beloften te vervullen. Door te doen wat Hij heeft gezegd. De Heer toont zijn volk de kracht van zijn daden en geeft hun het land van andere volken. Met machtige hand heeft de Heer zijn volk in Kanaän gebracht. Machtige wonderen deed Hij daarbij. De doortocht door de Rietzee en door de Jordaan.

Het was allemaal gevolg en uitwerking van Gods beloften aan Abraham. Hij beloofde Abraham immers een talrijk nageslacht en een eigen land. Niemand kon de vervulling van die beloften tegen houden. Ook al duurde het lang voor het werkelijkheid werd. Zo is het nu nog.

Kreeg Abrahams nageslacht in het Oude Testament de belofte van Kanaän. In het Nieuwe Testament heeft Gods volk de belofte van de hele wereld, die God zijn kinderen als erfenis geven zal.

De Heer Jezus Christus, Gods Zoon heeft gezegd: *"Gelukkig de zachtmoedigen, want zij zullen het land bezitten."* (Matteüs 5:5) Dus, niet de brutalen hebben de halve wereld. Maar de zachtmoedigen zullen de hele aarde bezitten. Dat heeft God beloofd. En daar houden we ons aan vast. Met die belofte mogen wij leven. Het is de belofte voor ons en onze kinderen. God heeft er zelf voor getekend. Met het bloed van Christus. Zo weten we het weer:

*"Waarheid en recht zijn het werk van zijn handen,
uit al zijn regels blijkt zijn trouw."* (vs. 7)

Je kunt er van op aan. Gods geboden zijn een betrouwbare gids. Heel zinvol om die na te komen. Want aan de hand daarvan brengt de HEER je in het beloofde land. God verbindt er zijn zegen aan.

Gods geboden en bepalingen staan vast, eens en voor al. Ze zijn juist en rechtvaardig. De Heer wijkt er niet vanaf. Zo betrouwbaar is Hij. Hij wil dat Hij ook op ons aan kan. En dat wij op elkaar aankunnen. Daarom zond Hij zijn Zoon naar de aarde. En zond Hij zijn Geest om ons nieuwe mensen te maken, die lijken op Christus.

God staat er zelf garant voor dat in ons leven een begin komt van nieuwe gehoorzaamheid, van vroomheid en godvrezendheid. Dankzij de Heer Jezus en door de kracht van de Heilige Geest.

3. Concreet.

Gods gemeente zingt het ABC van de vroomheid.

Zij doet dat tenslotte concreet.

Concreet, dat is werkelijk en waarneembaar. Wij zeggen het wel eens: "Oké, je zegt dat nu wel mooi. Je theorie zit goed in elkaar. Maar maak dat nu eens concreet. Vul het eens in. Geef en nu eens handen en voeten aan. Maak het tastbaar."

Dat doet de HEER. Hij geeft handen en voeten aan zijn beloften. Hij maakt ze werkelijkheid in het leven van zijn gemeente en zijn volk. Het blijft bij Hem niet bij woorden. Gods werken zijn waarneembaar, zichtbaar, tastbaar.

"Hij heeft zijn volk verlossing gebracht."

Dat was voor de gelovigen in het Oude Testament de werkelijkheid van alle dag. Ze mochten vrij wonen met God in het beloofde land. Als God geen bevrijding had gebracht, dan waren ze slaaf gebleven in Egypte. Dan hadden de het land Kanaän niet als erfdeel ontvangen.

God brengt verlossing, ook vandaag. Dat is voor ons de werkelijkheid van elke dag in het geloof. Want Christus is voor ons gestorven en opgestaan. Hij heeft verlossing bewerkt. Hij brengt die aan ons in toepassing, door zijn Woord en Geest. Als Hij dat niet gedaan had, dan zaten wij nu niet in de kerk. Dan werd er niet gepreekt of gedoopt.

God brengt redding. Zo is Hij.

"Hij heeft voor eeuwig zijn verbond ingesteld."

God schiep zijn verbond. Hij sprak en het was er, voor zijn volk. Om het na te leven. We hebben het gelezen in Genesis 17.

In dat alles zien we wie de HEER is. Zo is Hij. En we erkennen:

"Heilig en ontzagwekkend is zijn naam."

Zo'n naam, zo'n God als de HEER is er nergens. Zo vol majesteit, zo te vrezen, zo indrukwekkend en ontzagwekkend.

De vromen, dat zijn Gods gelovige kinderen, kunnen en willen niet anders dan deze God eerbiedigen. Hem vrezen, diep ontzag voor Hem hebben. Hem alleen erkennen als hun God en Heer. In Hem geloven. Daar varen ze wel bij. Het maakt hun gelovig wijs in dit leven. Dat is ware vroomheid of godvrezendheid.

Dat zegt het laatste vers van de psalm ook.

*"Het begin van wijsheid is ontzag voor de HEER,
wie leeft naar zijn wet, getuigt van goed inzicht.
Zijn roem houdt stand, voor altijd." (vs. 10)*

Zingend leren we hier deze les. Ontzag voor de HEER is het ABC van levenswijsheid. Vroomheid is de basiskennis om wijs te zijn. Het fundament, waar je als gelovige niet zonder kunt.

Vroomheid - dat is praktisch geloven in God - dat is het een en het al voor Gods kinderen. Je kunt er niet zonder, anders leef je niet als mens van God. Als je het ABC niet leert kun je niet lezen. Als je het ABC van vroomheid en godvrezendheid niet leert en in praktijk brengt, dan kun je niet leven. Dan ben je niet wijs.

Wijsheid is: het kunnen kiezen in je leven, het kunnen onderscheiden en doorzien van wat het leven is. Wat het leven geeft en wat zich in jouw leven aandient.

Wie wijs wil zijn moet beginnen ontzag voor God te hebben. Hem te kennen en zijn grote werken. Geloof in Gods beloften inclusief gehoorzaamheid aan Gods geboden. Dan kun je leven. Dan heb je inzicht. Dan leef je vroom, gelovig.

Je kunt niet zonder het ABC van de vroomheid. We zingen het elkaar toe. En de psalm eindigt op de toon waarmee hij begon. De toon van de lof.

"Zijn roem houdt stand, voor altijd."

Voor altijd duurt de roem van de HEER.

Wie het ABC van de vroomheid kent en in praktijk brengt in het geloof, die is gelukkig.

Halleluja!

Amen